

УДК 330.33/.36

DOI: 10.25140/2411-5215-2019-1(17)-33-40

*Ігор Назаркевич, Олександра Кривень, Альона Ревко***ЕВОЛЮЦІЯ СТРУКТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ***Igor Nazarkevych, Oleksandra Kryven, Alona Revko***ЭВОЛЮЦИЯ СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ
В МИРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ: ОПЫТ ДЛЯ УКРАИНЫ***Ihor Nazarkevych, Oleksandra Kryven, Alona Revko***EVOLUTION OF STRUCTURAL TRANSFORMATIONS
IN THE WORLD ECONOMY: EXPERIENCE FOR UKRAINE**

У статті розглянуто еволюцію особливостей та механізмів здійснення структурних трансформацій у зарубіжних країнах, що призвели до формування нині існуючих високоефективних ринкових економік. Проаналізовано ендогенні та екзогенні чинники, що викликають структурні зміни та значною мірою визначають рівень розвитку національної економіки, на прикладі високорозвинених капіталістичних країн та країн Південної Азії. Запропоновано визначення таких дефініцій, як «економічний розвиток», «економічне зростання» та «соціальна інфраструктура» з погляду структурних перетворень у національній економіці. Досліджено питання впливу рецесійних шоків на зміни в розвитку галузевої й регіональної структури національної економіки. Визначено перелік найпоширеніших засад та важелів здійснення структурних трансформацій державними інституціями.

Ключові слова: структурна трансформація; економічний розвиток; економічне зростання; національна економіка; науково-технічний прогрес; інституційні зміни; соціальна інфраструктура.

Бібл.: 7.

В статье рассмотрена эволюция особенностей и механизмов осуществления структурных преобразований в зарубежных странах, которые привели к формированию ныне существующих высокоэффективных рыночных экономик. Проанализированы эндогенные и экзогенные факторы, вызывающие структурные изменения и во многом определяют уровень развития национальной экономики на примере высокоразвитых капиталистических стран и стран Южной Азии. Предложено определение таких дефиниций как экономическое развитие, экономический рост и социальная инфраструктура с точки зрения структурных преобразований в национальной экономике. Исследован вопрос влияния рецессионных шоков на изменения в развитии отраслевой и региональной структуры национальной экономики. Определен перечень самых распространенных принципов и рычагов осуществления структурных преобразований государственными институтами.

Ключевые слова: структурная трансформация; экономическое развитие; экономический рост; национальная экономика; научно-технический прогресс; институциональные изменения; социальная инфраструктура.

Библ.: 7.

The article describes the evolution of the features and mechanisms for the implementation of structural changes in foreign countries, which led to the formation of the currently existing highly efficient market economies. Endogenous and exogenous factors causing structural changes are analyzed. Factors determine the level of development of the national economy on the example of highly developed capitalist countries and countries of South Asia. The definition of such concepts as economic development, economic growth and social infrastructure in terms of structural changes in the national economy is proposed. The question of the influence of recession shocks on changes in the development of the sectoral and regional structure of the national economy is investigated. The list of the most common principles and levers for the implementation of structural transformations by state institutions is determined.

Keywords: structural transformation; economic development; economic growth; national economy; scientific and technical progress; institutional changes; social infrastructure.

References: 7.

JEL Classification: O17; R1

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що Україна вже майже три десятиліття є незалежною та самостійно розбудовує власне господарство, питання ефективної структури національної економіки залишаються відкритими і вимагають пошуку раціональних рішень.

Головною проблемою виявилось те, що структурну трансформацію економіки України здійснювали лише через зміну структури власності. Обґрунтовуючи тим, що роздержавлення, а точніше приватизація допоможе не тільки демонополізувати національну економіку, але й залучити приватний капітал та ефективних власників до організації діяльності в низькорентабельних суб'єктів господарювання. Водночас забуваючи про те, що сама лише зміна структури власності без належного інституційного забезпечення та макроекономіч-

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ного регулювання секторів економіки не тільки не вирішить наявні економічні проблеми, але й може призвести до поглиблення деструктивних процесів у межах усієї економічної системи. Що, власне, спостерігається вже протягом багатьох років.

Тому дуже важливим є дослідження особливостей і системоутворюючих чинників формування раціональної структури національної економіки в контексті еволюції світового господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань структурних трансформацій у системі національної економіки перебувають у полі зору як закордонних, так і вітчизняних учених, зокрема Д. Лі, Е. Юана, Й. Софіянді, Ха-Юн Чанга, І. Лукінова, Л. Шаблістої та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. В умовах глобалізації і трансформації економіки України зростає увага науковців до проблем структурних перетворень вітчизняної економічної системи, викликаних перманентним включенням її в ринкові процеси. Водночас ці проблеми потребують більш глибокого дослідження й комплексної систематизації у вітчизняній науковій літературі, що зумовлює актуальність дослідження особливостей еволюції та розвитку механізмів здійснення якісних структурних змін в умовах ринкової трансформації. Тому доцільним є вивчення зарубіжного досвіду управління економічними реформами з метою формування стійкої й перспективної системи національного господарства.

Мета статті. Метою дослідження є узагальнення еволюційного характеру й особливостей здійснення структурних змін у зарубіжних країнах та визначення на цій основі пропозицій для формування якісної вітчизняної структурної політики.

Виклад основного матеріалу. Сучасна структура національної економіки може бути представлена у вигляді постійно відновлюваного відтворювального циклу, в якому проявляються основні структурні залежності, а також притаманний йому механізм самоорганізації, самоуправління економічної відтворювальної системи, формування основних факторів саморозвитку. У ній відображаються й реалізуються такі пропорції: матеріально-речові, вартісні, соціально-економічні й соціальні, макроекономічне регулювання, які є об'єктом структурних реформ [5, с. 24].

В історичному контексті частота й масштаби структурних змін постійно зростають. Однак незважаючи на те, що перші банки, біржі, цінні папери тощо з'явилися доволі давно, значний їхній вплив на макроекономічний стан і структуру національної економіки почав здійснюватися лише в XIX ст., саме тоді почали формуватися фінансові ринки, а центральні банки країн у теперішньому класичному розумінні ставали емісійними центрами і кредиторами останньої інстанції. Разом з тим почали розвиватися кооперативи (виробничі, аграрні, споживчі, кредитні, торговельні та інші), міжнародна система захисту прав інтелектуальної власності, фондові ринки, зокрема й ринок державних облігацій. У державному регулюванні економіки значне місце посідав протекціонізм.

Саме поява й розвиток фінансово-кредитних інституцій та інструментів дозволив підвищити капіталізацію ринків, пришвидшити обіг ресурсів та спрямувати капітал у інноваційні види діяльності, які, у свою чергу, продукуючи інноваційні блага, забезпечували конкурентні переваги своїм виробникам. Унаслідок цього відбулося формування технологічних укладів як основи структурної трансформації національного господарства.

Поява в другій половині XIX ст. у капіталістичних країнах законодавства про банкрутство товариств з обмеженою відповідальністю та розвиток системи соціального страхування зумовило зменшення ризиків у господарській діяльності. І, як наслідок, стимулювало виникнення великої кількості підприємств, що своєю чергою посилювало конкуренцію та зростання кількості інновацій.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Такі зміни приводили до формування сприятливих умов залучення інвестицій, прискорення руху ресурсів та розширення торгівлі. Особливо важливим було суттєве збільшення державного інвестування в інфраструктурні об'єкти.

Золотою добою розвитку світової економіки вважають період 1950–1973 рр., коли дохід на душу на населення зростав практично в більшості країн світу. Наприклад, у США 2,5 % щороку, в Західній Європі – 4,1 %, зокрема в Західній Німеччині – 5 %, а в Японії взагалі на 8,1 % за рік.

Головною причиною зростання більшість економістів вважають те, що після Другої світової війни залишилася велика кількість нових технологій, що були розроблені для військової сфери (комп'ютери, радари, реактивні двигуни, електроніка, синтетична гума, Інтернет тощо) і майже не були застосовані в цивільному секторі. Тому після завершення війни великі обсяги коштів вкладалися в застосування цих технологій у цивільному виробництві [4, с. 73].

Такі високі темпи зростання тривали до 1973 року, тобто до появи так званого першого Нафтового шоку (світової енергетичної кризи, зумовленої зростанням загального світового рівня цін на нафту, а саме у 4 рази – з 3 до 12 доларів США за барель).

Другою важливою причиною структурних трансформацій у цей період було виникнення і поширення діяльності більшості відомих сьогодні світових організацій, таких як: ООН, МВФ, Світовий банк тощо, а також укладання та ратифікація міжнародних конвенцій і договорів, що посприяло, своєю чергою, міжнародних «правил гри».

Ще однією причиною активізації структурних трансформацій та економічного зростання в Золоту добу було реформування економічної політики та інститутів, крізь призму поєднання найкращих рис капіталізму й соціалізму. Зокрема, успішними виявилася система стратегічного планування, програмно-цільове управління в окремих галузях, монетарне й фіскальне регулювання тощо.

На порозі економічної кризи країни, що розвиваються, були змушені звернутися по допомогу до Бреттон-Вудських інституцій (МВФ і Світовий банк). Ці інституції висунули умову: країни, які в них позичають кошти, мусять втілити Програму структурних реформ (ПСР), відповідно до якої роль державної влади в системі національного господарства має зменшитися через урізування її бюджету, державні підприємства мають відійти приватним власникам, а законодавче регулювання, особливо у сфері міжнародної торгівлі, має послабитися [4, с. 83].

Втім, результати втілення ПСР далеко не у всіх країнах були втішними. Звісно з огляду на особливості тої чи іншої країни вплив ПСР на їх розвиток був різним.

Для того щоб краще зрозуміти характер необхідних кількісних і якісних структурних перетворень, варто розглянути досвід країн, які вже такий шлях подолали. Йдеться передусім про деякі азійські країни, такі як, Південна Корея, Сінгапур та інші.

З погляду антициклічної політики цікавим є досвід Південної Кореї, де відбувалися широкі варіації структурних змін у національному масштабі. Величезні структурні зміни відбулися наприкінці 1990-х і середини 2000-х років, особливо в 1997 році, коли в Азії фінансова криза вразила корейську економіку.

Власне тоді, під час кризи, почали відбуватися масштабні структурні перетворення, насамперед у межах самих секторів, тоді як міжгалузеві структурні зміни були відносно малими. Тобто галузі корейського виробництва під час кризи пережили значну реструктуризацію в промисловості, але більшість із них була зосереджена в межах своїх секторів. Реструктуризація на міжгалузевому рівні була скоріше стабільною й поступово відбувалася, незважаючи на економічну кризу.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Це означає, що економіки більшості регіонів Південної Кореї, які постраждали від кризи, трансформувалися в іншу промислову структуру, а не відновлювали попередню структуру, що була до рецесійного шоку. Саме тенденції до трансформації, а не відновлення, означає, що зовнішній шок постійно впливає не лише на галузеву структуру національної економіки, але й на конфігурацію самих регіональних економік [7, с. 253].

Водночас такі структурні зміни супроводжуються ще й суттєвим зростанням базових макроекономічних показників. Наприклад, в Індонезії ВВП на душу населення (постійний, 2010, \$) зріс з 1095 \$ (у 1980 р.) до 3834 \$ (у 2015 р.). Загалом з 1980 по 2015 рр. спостерігається трансформація індонезійської економіки як суттєва зміна відносної частки трьох секторів у ВВП. Частка продукції сільського господарства у ВВП постійно знижується з 1980 року, тоді як частка промисловості та сфери послуг значно зросла. Таке істотне збільшення доходів і трансформація індонезійської економіки, водночас супроводжувалися й поліпшенням соціальних показників, зокрема відбулося значне зниження рівня абсолютної бідності з 28,60 % (1980 р.) до 11,13 % (2015 р.) [6, с. 1].

Узагальнюючи досвід цих країн можемо стверджувати, що структурна трансформація зазначених економік мала доволі типовий перманентний характер. Йдеться про те, що спочатку відбувається переливання капіталу з аграрної сфери до сфери послуг, а згодом у високотехнологічні галузі промисловості з високою часткою доданої вартості, де умови та оплата праці є кращими. Крім цього, у структурній політиці важливе місце відводиться імпортозаміщенню. Таким чином, структурні зміни в цих країнах відображали тенденції щодо зменшення частки сільського господарства у структурі ВВП і експорту та відповідно збільшення частки високотехнологічних галузей.

Однак не завжди високий економічний потенціал країни може бути підґрунтям для здійснення якісної структурної трансформації національної економіки. Головною перешкодою тому є те, що в основі соціальної структури суспільства лежить система розподілу грошей і влади, яка має істотний вплив на рух капіталу всередині економіки. Таке твердження можна чітко простежити на прикладі багатьох країн світу, а особливо тих, які мають статус країн, що розвиваються.

Екваторіальна Гвінея є в певному сенсі віддзеркаленням характеру економічного розвитку схожого до українських особливостей, адже досвід цієї африканської країни свідчить, що економічне зростання, тобто збільшення обсягів виробництва (доходу) не дорівнює економічному розвитку. Оскільки Екваторіальна Гвінея будучи найбагатшою країною в Африці за доходом на душу населення і за темпами зростання ВВП (за рахунок відкриття великих родовищ нафти) залишається технологічно відсталою країною. Тому що навіть видобуток нафти в цій країні здійснюють іноземні компанії, а зароблені кошти майже не інвестуються в розвиток виробничого потенціалу країни. Великою мірою здійснюється лише реінвестування в розширення видобутку нафти та розвиток логістичної інфраструктури, переважно пов'язаної з цією галуззю.

Цілеспрямовано структурні трансформації здійснюються з метою забезпечення високого рівня економічного розвитку та економічного зростання в довгостроковій перспективі, що є дещо різними поняттями. Економічний розвиток – це комплексний процес кількісних і якісних змін у системі національної економіки, що передбачає перехід до вищої форми організації господарських відносин, забезпечення сталих темпів економічного зростання та збільшення виробничого потенціалу. Водночас під економічним зростанням треба розуміти збільшення обсягів суспільного виробництва, матеріального добробуту населення й розширення можливостей економіки задовольняти зростаючі потреби населення в товарах і послугах, а під виробничим потенціалом мається на увазі спроможність виробничої бази країни організувати і – що найважливіше – трансформувати виробничу діяльність відповідно до зміни кон'юнктури ринку і національних інтересів.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Недоліком сучасної економічної політики України є й те, що вона є короткостроковою і практично не враховує такі питання довгострокового розвитку, як науково-технічний прогрес, динаміку глобальних ринків, демографічні тенденції, інституційні зміни тощо.

Оскільки вирішення завдань щодо зміни структури економічної системи, при цьому одночасно збільшуючи її ефективність, лежить у площині багатьох концепцій. Тому на сьогодні питання усунення структурних перекосів та забезпечення збалансованості секторів господарювання є пріоритетним завданням на будь-якому рівні економічних відносин. Тож, врахування положень тих чи інших концепцій має визначатися як рівнем економічних відносин з урахуванням умов і особливостей економічної системи, так і стратегічними завданнями досягнення структурного оптимуму [8].

Модель перехідного періоду передбачає залучення у відтворювальний процес та ефективне використання необхідних для цього ресурсів, активізацію підприємницької діяльності, стимулюючих факторів технологічного і структурного оновлення товаровиробництва і ринкової інфраструктури, підвищення продуктивності праці й на цій основі збільшення особистих, громадських і державних доходів та нагромаджень як бази поживлення та зростання платоспроможності споживчого попиту і ринку. Без належної його місткості в умовах монетарної політики або «гіперінфляційного шоку», або непомірного стиснення грошової маси в обігу розраховувати на могутній стимулюючий вплив ринку, на піднесення національного товаровиробництва і його успішну боротьбу з конкурентами не доводиться. Для цього повинна діяти державна політика оптимізації співвідношень грошової і товарної маси в обігу, прискорення темпів їх обертання та приросту ВВП і НД. Неприпустимі диспропорції і довільні дії банківсько-фінансових структур. Потрібна жорстка дисципліна і порядок у здійсненні науково обґрунтованої монетарної політики держави [3].

Ключовим показником розвитку країни є валове вкладення в постійний капітал (ВВПК). Ще одним важливим показником, що характеризує економічний розвиток країни є частка науково-дослідницьких розробок (НДР) у ВВП. Наприклад, середнє значення НДР у структурі ВВП серед країн ОЕСР становить близько 2,3 %. Водночас в Україні цей показник упродовж багатьох років не перевищує й 1 %, а в останні 8 років ще й неухильно зменшується з 0,75 % у 2010 р. до 0,45 % у 2017 р.

До інших динамічних показників, що характеризують структурні зміни національної економіки, зокрема в галузевому і регіональному вимірах, також можна віднести:

- зайнятість;
- ВВП;
- середня заробітна плата;
- експорт та імпорт (обсяги та структура);
- рівень матеріального добробуту (співвідношення – багаті/бідні);
- обсяг інвестицій в основний капітал.

Щоб визначити, скільки часу необхідно господарству, щоб зрости вдвічі, необхідно 70 поділити на показник темпів економічного зростання. Таким чином, якщо господарство країни щороку зростає на 1 %, для подвоєння обсягів виробництва йому знадобиться 70 років, тоді як господарству, що зростає щороку на 6 %, для цього знадобиться близько 11-12 років [4, с. 212].

Разом з тим, на думку представників німецької економічної школи (Фрідріх Ліст, Вільгельм Рошер, Карл Кніс), розвиток економіки ґрунтується на основі якісного законодавства, високотехнологічного матеріального виробництва й розвинутої соціальної інфраструктури.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Соціальна інфраструктура – це сфера людської діяльності, яка спрямовує свої системні дії в економічному, соціогуманітарному, культурно-етнічному та духовному напрямках і сприяє реалізації інституціональних вимог людиноцентризму в діяльності органів влади, самоуправління та громадянського суспільства. В умовах трансформаційних змін саме на державу покладається обов'язок розбудови соціальної інфраструктури за міжнародними стандартами, яка створює можливості для надання широкого спектра якісних послуг населенню, покращує використання бюджету сім'ї, обумовлює економію суспільної праці, забезпечує комфортність навколишнього середовища, узгоджує доходи з попитом населення [1, с. 30, 32].

Крім цього, до найпоширеніших важелів здійснення структурних трансформацій з боку держави, можна віднести:

- тарифи;
- експортні платежі;
- бюджетні трансферти;
- контроль якості;
- нормативне регулювання;
- державні закупівлі;
- програмно-цільове управління.

Варто зауважити, що повноправне залучення України до Європейського Співтовариства передбачає створення та підтримання умов для розвитку економічних та торговельних відносин, які сприятимуть інтеграції національної економіки до європейського ринку. Наявність в Україні суттєвих регіональних диспропорцій у соціально-економічному розвитку потребує диференційованих підходів до розроблення заходів регіонального розвитку, покликаних сприяти створенню зони вільної торгівлі, а також зміцненню економічного та галузевого співробітництва між Україною та ЄС [2, с. 9–10].

Таким чином, головним завданням структурної політики в системі національної економіки має бути забезпечення високих сталих темпів економічного зростання та стійкості до рецесійних шоків у довгостроковій перспективі.

Висновки і пропозиції. На основі вищезазначеного можна зробити висновок, що структурні зміни в національній економіці здійснюються, насамперед, через дві групи факторів, а саме ринкові та адміністративні. В обох випадках структурні процеси відбуваються з певною мірою невизначеності, зокрема й щодо необхідних витрат, і щодо очікуваних ефектів – отриманих у майбутньому. Варто також розуміти, що в певних умовах невизначеності часто мають місце бути структурні деформації.

Підтверджено, що структурна трансформація економік зарубіжних країн, які сьогодні можуть бути прикладом для України, тісно пов'язана з економічним зростанням та зміною структури зайнятості. Що відбувалося завдяки впровадженню високих технологій у виробництво, зростанню продуктивності праці, детінізації економіки, а також на основі переливу капіталу й зайнятості із сільського господарства до промисловості та сфери послуг, оскільки, якісні технічні зміни в сільському господарстві збільшують заощадження і призводять до перерозподілу капіталу на капіталомісткі сектори економіки. Необхідно відзначити, що проміжним етапом між розвитком сільського господарства та зростанням сфери послуг, у розвинених азійських країнах при здійсненні системних структурних змін, була високоефективна індустріалізація економіки.

Другою ключовою особливістю більш швидкої структурної трансформації є високий ступінь фінансової інтеграції різних галузей економіки, у тому числі несуміжних між собою.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Також на швидкість та якість структурних трансформацій у системі національної економіки великий вплив мають – досягнення макроекономічної стабільності, особливо зниження рівня інфляції та дефіциту державного бюджету. Адже річна інфляція понад 13 % та бюджетний дефіцит понад 3 % мають негативний вплив на темпи економічного зростання.

Загалом підвищення продуктивності та стандартизації послуг, при одночасному зростанні частки креативного сектору в цій сфері, стало ключовим джерелом структурної трансформації та економічного зростання в багатьох країнах за останніх кілька десятиліть.

Список використаних джерел

1. Бутко М. П., Ревко А. М. Соціальна інфраструктура як каталізатор модернізації соціо-гуманітарного простору регіонів України. *Регіональна економіка*. 2017. № 4 (86). С. 28–37.
2. Дерій Ж. В., Зосименко Т. І. Методика оцінки прогресу економічних реформ: регіональний вимір європейської інтеграції. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 2(6). С. 9-17.
3. Лукінов І. І. Економічні трансформації наприкінці 20-го сторіччя: монографія. [Б. м.: б. в.], 2000. 201 с. URL: http://vuzlib.org/lukinov/_index.htm.
4. Ха-Юн Чанг. Економіка. Інструкція з використання / пер. з англ. Андрій Лапін. Київ: Наш Формат, 2016. 400 с.
5. Шабліста Л. М. Державне регулювання структурних зрушень в економіці України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.02.03 «Організація управління, планування і регулювання економікою» / НАН України. Інститут економіки та прогнозування. Київ, 2003. 36 с.
6. Dartanto, T., E.Z.W. Yuan, Y. Sofiyandi. Two Decades of Structural Transformation and Dynamics of Income Equality in Indonesia. *ADB Working Paper*. № 783. Tokyo: Asian Development Bank Institute. 2017. 23 p.
7. Dongheon Lee. Industrial Variety and Structural Change in Korean Regional Manufacturing, 1992–2004. *Growth and Change*. Vol. 48 No. 2 (June 2017). P. 246–264.
8. Nazarkevych I. Conceptual approaches to regulation of structural changes in economic systems. *Formation strategy of economic structures: the tools and practices* / edited by A. Berezin & M. Bezpartochnyi. Riga: «Landmark» SIA, 2016. P. 54–62.

References

1. Butko, M. P., Revko, A. M. (2017). Sotsialna infrastruktura yak katalizator modernizatsii sotsiohumanitarnoho prostoru rehioniv Ukrainy [Social infrastructure as a catalyst for the modernization of the socio-humanitarian space of Ukraine's regions]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, 4 (86), 28–37 [in Ukrainian].
2. Derii, Zh. V., Zosymenko, T. I. (2016). Metodyka otsinky prohresu ekonomichnykh reform: rehionalnyi vymir yevropeiskoi intehratsii [Method of assessment of economic reforms headway: regional dimension of European integration]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, 2 (6), 9-17 [in Ukrainian].
3. Lukinov I. I. *Ekonomichni transformatsii na prykintsi 20-ho storichchia* [Economic transformation at the end of the 20th century]. Retrieved from http://vuzlib.org/lukinov/_index.htm.
4. Kha-Yun Chanh (2016). *Ekonomika. Instruktsiia z vykorystannia* [Economy. Instructions for use]. (Trans. Andrii Lapin). Kyiv: Nash Format [in Ukrainian].
5. Shablysta L. M. (2003). *Derzhavne rehulivannia strukturykh zrushen v ekonomitsi Ukrainy* [State regulation of structural shifts in the economy of Ukraine]. (Doctor's thesis). Institute for Economics and Forecasting, National Academy of Sciences of Ukrainian, Kyiv [in Ukrainian].
6. Dartanto, T., E.Z.W. Yuan, Y. Sofiyandi (2017). Two Decades of Structural Transformation and Dynamics of Income Equality in Indonesia. *ADB Working Paper*, 783. Tokyo: Asian Development Bank Institute.
7. Dongheon Lee (2017). Industrial Variety and Structural Change in Korean Regional Manufacturing, 1992–2004. *Growth and Change*, 48 (2), 246–264.
8. Nazarkevych I. (2016). Conceptual approaches to regulation of structural changes in economic systems. In A. Berezin & M. Bezpartochnyi (Ed.). *Formation strategy of economic structures: the tools and practices* (pp. 54–62). Riga: «Landmark» SIA.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Назаркевич Ігор Богданович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки України, Львівський національний університет ім. І. Франка (просп. Свободи, 18, м. Львів, 79001, Україна).

Назаркевич Игорь Богданович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики Украины, Львовский национальный университет имени Ивана Франко (просп. Свободы, 18, г. Львов, 79001, Украина).

Nazarkevych Ihor – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Economy of Ukraine, Ivan Franko National University of Lviv (18 Svobody Av., 79001 Lviv, Ukraine).

E-mail: nazarkevich@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5856-531X>

Кривень Олександра Василівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки України, Львівський національний університет ім. І. Франка (просп. Свободи, 18, м. Львів, 79001, Україна).

Кривень Александра Васильевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики Украины Львовского национального университета имени Ивана Франко (просп. Свободы, 18, г. Львов, 79001, Украина).

Kryven Oleksandra – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Economy of Ukraine, Ivan Franko National University of Lviv (18 Svobody Av., 79001 Lviv, Ukraine).

E-mail: oleks_kryven@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7487-0760>

Ревко Альона Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Ревко Алена Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры социальной работы, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Revko Alona – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Work, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenko Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: alohaha19@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7888-3657>

ResearcherID: J-1377-2016